

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

11 aprilie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:
președinte – Petru Ursache,
judecătorii – Constantin Alerguș, Vladimir Timofti, Ghenadie Nicolaev,
Nadejda Toma,

a judecat, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de partea vătămată Guțu Liubovi, avocații Spînu Oleg, Kușnir Mariana în numele inculpatului Țînea Radu și de inculpat, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 19 octombrie 2016, în cauza penală în privința lui

Țînea Radu XXX,

născut la xxx, originar din s.Xxx, r-nul Xxx, domiciliat în r-nul Xxx, s. Xxx.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. de la 06 noiembrie 2015 - până la 21 iunie 2016 (instanța de fond);
2. de la 20 iulie 2016 - până la 19 octombrie 2016 (instanța de apel);
3. de la 28 decembrie 2016 – până la 11 aprilie 2017 (instanța de recurs ordinar).

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct.1¹) Cod de procedură penală legal executată.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți din 21 iunie 2016, Țînea Radu a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(1) Cod penal, cu încetarea procesului penal în temeiul art. 109 Cod penal, în legătură cu împăcarea părților.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, Țînea Radu la 01 martie 2015, ora 15⁰⁰, aflându-se la domiciliul cet. Xxx Xxx, din mun. Xxx str. Xxx, ap. xxx, sub pretextul folosirii temporare pe perioada de timp 01.03.2015 - 09.03.2015, prin abuz de încredere, ilegal a dobândit de la Xxx X. un lanț de aur cu greutatea de 21,42 gr. la prețul de 18207 lei, o cruce din aur cu greutatea de 31,01 gr. la prețul de 26358,5 lei și un taser de producție chinezească de culoare neagră cu încărcător electric la prețul de 1750 lei, cauzându-i părții vătămate un prejudiciu material în sumă totală de

46.315,5 lei.

3. Împotriva sentinței a declarat apel procurorul care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri, de condamnare a lui Țînea Radu în baza art. 190 alin.(2) lit.c) Cod penal la 4 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții de administrare pe un termen de 3 ani.

În baza art. 85 Cod penal, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, de stabilit pedeapsa definitivă de 4 ani și 6 luni închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis, cu privarea de a ocupa anumite funcții de administrare pe un termen de 3 ani.

Apelantul a menționat că sentința contestată este un ilegală, deoarece s-a dovedit cu certitudine vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii imputate, însă instanța neîntemeiat a recalificat acțiunile lui Țînea R. din prevederile art. 190 alin.(2) lit.c) Cod penal în cele ale alin.(1) art. 190.

Astfel, circumstanța agravantă – cu cauzarea de daune considerabile, are un caracter estimativ, iar partea vătămată fiind audiată atât în cadrul urmăririi penale, cât și examinării cauzei în instanța de fond de nenumărate ori a declarat că prejudiciul cauzat în urma infracțiunii comise de inculpat este considerabil.

Ulterior, fiind audiată suplimentar a menționat că dauna materială cauzată ei în sumă de 46315,50 lei nu este considerabilă, deoarece a vândut un apartament, că are venit bun lunar, fără a menționa care este acesta, făcând trimitere la secretul comercial, precum și că ei i-au fost restituite bunurile materiale.

Prin urmare, pe parcursul examinării cauzei au fost prezentate suficiente probe care dovedesc cauzarea părții vătămate a daunei în proporții considerabile, acestea fiind: - plângerea din 30.04.2015, - declarațiile părții vătămate depuse la faza de urmărire penală și în instanța de judecată, - certificatul de cost al bunurilor însușite, care corespunde sumei indicate de către partea vătămată și care este destul de impunătoare pentru orice cetățean de rând. Astfel, valoarea prejudiciului urmează a fi apreciat la momentul comiterii infracțiunii și nu după restituirea pagubei.

Mai mult ca atât, partea vătămată Xxx X. care deține profesia de avocat, îi este bine cunoscută noțiunea de „considerabil”, astfel nu poate face trimitere la neînțelegerea acestui termen.

Acțiunile inculpatului urmează a fi încadrate potrivit învinuirii înaintate în baza art.190 alin.(2) lit.c) Cod penal, fiind determinată valoarea

prejudiciului cu calificativul „considerabil”, infracțiune, care conform art.16 alin.(3) Cod penal, face parte din categoria celor grave, iar prevederile art.109 alin.(1) Cod penal, în astfel de circumstanțe, nu permite împăcarea părților.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 19 octombrie 2016, a fost admis apelul procurorului, casată sentința în latura penală și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

Țînea Radu a fost condamnat în baza art. 190 alin.(2) lit.c) Cod penal la 4 ani închisoare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de administrare pe un termen de 3 ani.

Conform art.85 alin.(1) Cod penal, prin cumul de sentințe, la pedeapsa aplicată i-a fost adăugată parțial partea neexecutată a pedepsei stabilite în baza încheierii Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 12.06.2013, definitiv fiindu-i stabilită pedeapsa de 4 ani 6 luni închisoare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de administrare pe un termen de 3 ani.

5. Instanța de apel în decizia adoptată a constatat fapta și circumstanțele comiterii infracțiunii de escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, cu cauzarea de daune în proporții considerabile, concluzionând că, instanța de fond nu a apreciat obiectiv și multilateral probele prezentate, neîntemeiat reîncadrând acțiunile lui Țînea R. din art. 190 alin.(2) lit.c) Cod penal în cele ale art. 190 alin.(1) CP.

Astfel, este neîntemeiată poziția instanței de fond, care a constatat în acțiunile inculpatului infracțiunea prevăzută de art.190 alin.(1) Cod penal, or, însăși partea vătămată Xxx X. de nenumărate ori a declarat că, *prejudiciul cauzat în urma infracțiunii comise de către Țînea Radu este considerabil.*

Mai mult ca atât, valoarea prejudiciului urmează a fi apreciat la momentul comiterii infracțiunii, dar nu după restituirea pagubei.

Totodată, instanța a conchis că inculpatul Țînea R. nu a recunoscut comiterea infracțiunii de escrocherie, astfel sentința de încetare a procesului penal pe motivul împăcării părților, contravine prevederilor art. 109 Cod penal și art.285, 276 Cod de procedură penală.

În acest sens, s-a menționat că încetarea procesului penal în rezultatul împăcării părții vătămate cu bănuitul, învinuitul sau după caz inculpatul este reglementată atât de norma materială, cât și de cea procesual penală.

Potrivit doctrinei penale referitor la aplicarea art. 109 Cod penal în

cazurile împăcării părților, se prevede că: Nu poate influența faptul când la judecarea cauzei o parte vătămată ori toate părțile vătămate au declarat că se împacă cu inculpatul, deoarece infracțiunea săvârșită, de la bun început, nu se încadra în prevederile art. 109 alin.(1) CP. Nu poate fi modificată nici calificarea acțiunilor în baza altei norme penale pe motivul că o parte vătămată s-a împăcat cu inculpatul în privința epizodului respectiv.

Art.109 alin.(1) Cod penal, prevede că împăcarea este actul de înlăturare a răspunderii penale pentru o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă, iar în cazul minorilor, și pentru o infracțiune gravă, infracțiuni prevăzute la capitolele II - VI din Partea specială, precum și în cazurile prevăzute de procedura penală, dacă persoana nu are antecedente penale pentru infracțiuni similare comise cu intenție sau dacă în privința sa nu a mai fost dispusă încetarea procesului penal, ca rezultat al împăcării, pentru infracțiuni similare comise cu intenție în ultimii cinci ani.

Prevederile art. 285 alin.(2) pct.1) Cod de procedură penală stipulează că, încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275 pct. 4)-9) din prezentul cod, precum și dacă există cel puțin una din cauzele prevăzute la art. 53 din Codul penal sau dacă se constată că: 1) plângerea prealabilă a fost retrasă de către partea vătămată, a fost încheiată o tranzacție în cadrul procesului de mediere sau părțile s-au împăcat - în cazurile în care urmărirea penală poate fi pornită numai în baza plângerii prealabile sau legea penală permite împăcarea.

Conform art.275 pct.6) Cod de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care lipsește plângerea victimei în cazurile în care urmărirea penală începe, conform art.276, numai în baza plângerii acesteia sau plângerea prealabilă a fost retrasă.

Norma art.276 alin.(1) Cod de procedură penală prevede că, urmărirea penală se pornește numai în baza plângerii prealabile a victimei în cazul infracțiunilor prevăzute în articolele: 152 alin.(1), 153, 155, 157, 161, 173, 177, 179 alin.(1) și (2), 193, 194, 197 alin.(1), 198 alin.(1), 200, 202, 203, 204 alin.(1), 246¹, 274 din Codul penal, precum și al furtului avutului proprietarului săvârșit de minor, de soț, rude, în paguba tutorelui, ori de persoana care locuiește împreună cu victima sau este găzduită de aceasta. La împăcarea părții vătămate cu bănuitul, învinuitul, inculpatul în cazurile menționate în

prezentul alineat, urmărirea penală încetează. Procedura în astfel de procese este generală.

Astfel, pentru realizarea împăcării prin prisma art.276 alin.(5) Cod de procedură penală, este necesar ca infracțiunea comisă să fie inclusă în dispoziția aliniatului (1), iar urmărirea penală să fie pornită în baza plângerii prealabile a victimei.

În speță, infracțiunea prevăzută de art.190 alin.(2) Cod penal nu se cuprinde de dispoziția alin.(1) al art. 276 Cod de procedură penală, ca o infracțiune, unde, urmărirea penală se pornește la plângerea prealabilă a victimei și poate avea loc împăcarea părții vătămate cu inculpatul, și deci nu cade sub prevederile art. 109 Cod penal.

6. Împotriva deciziei instanței de apel au declarat recurs ordinar partea vătămată Xxx X., avocatul Spînu O. în numele inculpatului, avocatul Kușnir M. și inculpatul, care au solicitat:

- partea vătămată, invocând temeiul prevăzut la art. 427 alin.(1) pct.11) CPP, solicită casarea acesteia cu menținerea sentinței de încetare.

Astfel, recurenta a indicat că inițial a declarat că prejudiciul cauzat pentru ea a fost considerabil, însă ulterior conducându-se de drepturile sale procesuale precum și de art. 126 alin.(2) Cod penal a indicat că prejudiciul nu este considerabil, deoarece are un venit lunar bun, a vândut un apartament, precum și bunurile i-au fost restituite, prin urmare solicită încetarea procesului penal în privința lui Țînea R. pe motiv de împăcare.

Consideră că sentința instanței de fond este una legală și întemeiată. Inculpatul are la întreținere un copil minor, este caracterizat pozitiv, bunurile i le-a restituit, pretenții față de el nu are, ținând cont de relațiile lor și conducându-se de drepturile sale procesuale prevăzute de art. 60 Cod de procedură penală, solicită menținerea sentinței prin care Țînea R. a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin.(1) Cod penal, cu încetarea procesului pe motivul împăcării părților.

- avocatul Spînu O. în numele inculpatului, făcând referire la temeiul de drept prevăzut de art.427 alin.(1) pct.11) CPP solicită, casarea deciziei contestate cu menținerea sentinței.

În argumentarea recursului a făcut referire la alin.(2) art.126 Cod penal, prin care legiuitorul a calificat caracterul considerabil sau esențial al daunei cauzate, care se stabilește luându-se în considerare valoarea, cantitatea și

însemnătatea bunurilor pentru victimă, starea materială și venitul acesteia, existența persoanelor întreținute, precum și alte circumstanțe.

În acest sens, a indicat că partea vătămată la faza urmăririi penale a menționat suma de 46315 lei pe care a perceput-o ca fiind una considerabilă, însă ulterior în instanța de fond și apel, fiind avertizată de prevederile art. 312-313 CP a declarat că suma prejudiciului pentru ea nu are un caracter considerabil reieșind din faptul că este angajată în câmpul muncii în calitate de avocat, nu are persoane la întreținere, bunurile respective nu îi aparțin, dar sunt ale feciorului ei, starea materială a acesteia nu este precară, solicitând recalificarea acțiunilor inculpatului în baza art. 190 alin.(1) Cod penal, cu încetarea procesului în temeiul art. 109 CP.

Potrivit procesului-verbal de audiere a părții vătămate în instanța de fond aceasta nu a negat faptul că între ea și inculpat au avut loc relații mult mai mult decât client - avocat, astfel instanța urmează să țină cont de circumstanțele cauzei și relațiile între partea vătămată și inculpat până la comiterea infracțiunii, precum și de poziția părții vătămate pe parcursul examinării cauzei.

La data de 24.03.2017, avocatul Kușnir M. și inculpatul au declarat recurs ordinar, care invocând temeiul art. 427 alin.(1) pct.13) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel cu menținerea sentinței.

Astfel, au indicat că avocata făcând cunoștință cu materialele cauzei a constatat că în procesul-verbal de audiere a inculpatului în cadrul ședinței instanței de fond nu sunt reflectate declarațiile sale prin care el a declarat instanței că s-a împăcat cu partea vătămată, restituind prejudiciul material cauzat prin infracțiune, recunoscându-și vina în cele comise, căindu-se sincer, astfel, solicitând instanței încetarea procesului penal pe motivul împăcării părților, iar victima declarând că prejudiciul adus ei nu este unul considerabil.

Aceste declarații pot fi confirmate prin înregistrările audio ale ședinței de judecată.

Prin urmare, atât instanța de fond, cât și cea de apel eronat au constatat că Ținea R. nu și-a recunoscut vina în cele imputate.

Recunoașterea vinei este unul din cele mai importante drepturi la apărare ale inculpatului prevăzute de legislația procesuală, cât și de drepturile constituționale, care nu au fost apreciate de instanța de apel, acesta fiind unul din motivele principale care afectează decizia instanței de apel.

Un alt temei pentru casarea deciziei contestate fiind și faptul că în legislația penală a parvenit modificări la art. 64 și 126 Cod penal, iar instanța urma să aplice modificările survenite în articolele nominalizate, precum și să ia în considerație cerința părții vătămate Guțu L. care prin cererea sa depusă în cadrul instanței de fond a declarat că paguba materială cauzată pentru ea nu este una considerabilă, astfel instanța de apel a aplicat eronat legea materială pronunțând o decizie neîntemeiată.

Totodată, consideră că incident speței date este și temeiul prevăzut la art. 427 alin.(1) pct.13) CPP- când a intervenit o lege penală mai favorabilă condamnatului.

Reieșind din învinuirea adusă lui Țînea R. și faptele constatate de instanța de fond, infracțiunea de escrocherie a fost comisă de inculpat pe parcursul anului 2015. Concomitent, potrivit modificărilor operate în dispoziția normei art. 126 alin.(1) Cod penal, aceasta are alt cuprins. Inculpatul a fost recunoscut vinovat în sustragerea bunurilor altor persoane în valoare totală de 44 000 lei, prin urmare, valoarea bunurilor sustrase de către inculpat nu constituie proporții considerabile.

În speță, este necesar de a reîncadra juridic fapta inculpatului din prevederile art. 190 alin.(2) Cod penal în cele ale art. 190 alin.(1) Cod penal, cu încetarea procesului penal, din motivul împăcării părților.

7. Asupra recursului părții vătămate a depus referință avocatul Spînu O. în numele inculpatului, care a considerat recursul unul întemeiat și care urmează a fi admis integral.

7.1. În conformitate cu prevederile art.431 alin. (1) pct.1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursurilor ordinare declarate, menționând că partea vătămată Xxx X. și avocatul Spînu O. în numele inculpatului au invocat precum că instanța de apel greșit a calificat acțiunile inculpatului din prevederile alin.(1) la alin.(2) al art. 190 Cod penal și ilegal a exclus aplicarea prevederilor art. 109 Cod penal.

Astfel, la aceste argumente, a menționat că, instanța de apel, rejudecând cauza, just a constatat circumstanțele de drept și de fapt ale cauzei și, corect a încadrat acțiunile făptuitorului. La fel, a conchis că competența de a considera caracterul considerabil al daunei, îi aparține în exclusivitate instanței, în speță, apreciind dauna în valoare de 46315 lei ca fiind una considerabilă, instanța, fără a fi dependentă de opinia părții vătămate, în strictă conformitate cu prevederile art. 126 Cod penal, corect a recalificat acțiunile inculpatului și

legal a exclus aplicarea prevederilor art. 109 Cod penal.

Cu referire la recursul comun al avocatului Kuşnir M. și inculpat, a reținut că la 19.10.2016 în prezența inculpatului și avocatului acestuia Spînu O., a fost pronunțat dispozitivul deciziei instanței de apel, în aceeași zi fiind comunicată și data pronunțării deciziei integrale – 16.11.2016. Conform mandatului, la 20.03.2017 avocatul Kuşnir M. a încheiat contract de asistență juridică cu inculpatul, iar la 24.03.2017 au declarat recurs. Prin urmare, termenul de 30 de zile de contestare cu recurs ordinar a deciziei instanței de apel, stabilit prin prisma art. 422 Cod de procedură penală, nu a fost respectat, fără a fi invocate careva argumente privind depunerea tardivă a recursului.

Reținând cele nominalizate, instanța urmează să decidă asupra inadmisibilității recursurilor declarate de partea vătămată și avocatul Spînu O., ca vădit neîntemeiate, iar cel depus de avocatul Kuşnir M. și inculpat, ca declarat peste termen.

8. Judecând recursurile ordinare declarate în raport cu motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acestea urmează a fi respinse, ca inadmisibile, din următoarele considerente.

Cu referire la recursurile ordinare declarate de partea vătămată Xxx X. și avocatul Spînu O. în numele inculpatului

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să-l respingă ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Drept temei pentru declararea recursurilor ordinare, atât partea vătămată Xxx X., cât și avocatul Spînu O. în numele inculpatului au invocat prevederile art. 427 alin. (1) pct. 11) Cod de procedură penală, din care rezultă că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când a *intervenit împăcarea părților în cazul prevăzut de lege.*

Analizând materialele cauzei Colegiul penal constată că, motivele invocate de recurenți nu sunt aplicabile din punct de vedere al prezenței erorii de drept, care ar fi temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei instanței de apel.

Conform prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, instanța de

apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, poate da o nouă apreciere probelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Examinând cauza, Colegiul penal consideră că instanța de apel just a stabilit starea de fapt și de drept, pronunțându-se asupra tuturor motivelor invocate în apel, apreciind fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei și toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, adoptând în așa mod o hotărâre legală și întemeiată, ținând cont de prevederile art.101 Cod de procedură penală, dând faptei comise de inculpat o încadrare juridică corespunzătoare în baza art. 190 alin.(2) lit. c) Cod penal.

După cum rezultă din conținutul recursurilor, autorii critică încadrarea greșită a acțiunilor inculpatului în baza art. 190 alin.(2) lit.c) Cod penal, deoarece greșit a fost stabilită cauzarea părții vătămate a unei daune în proporții considerabile, acțiunile inculpatului Ținea R. corect urmând a fi încadrate în baza art.190 alin.(1) Cod penal, cu încetarea procesului penal, pe motivul împăcării părților.

În acest sens, Colegiul lărgit reiterează, că conform art. 126 alin. (2) Cod penal, la calificarea infracțiunii de sustragere, săvârșite cu cauzarea de daune în proporții considerabile, este necesar să se țină cont de faptul că caracterul considerabil al daunei cauzate se stabilește luându-se în considerație valoarea, cantitatea și însemnătatea bunurilor pentru victimă, starea materială și venitul acesteia, existența persoanelor întreținute de ea, alte circumstanțe care influențează esențial starea materială a victimei.

Potrivit doctrinei juridice, printre *„alte circumstanțe care influențează esențial asupra stării materiale a victimei”* pot fi enumerate venitul global al membrilor familiei; starea de sănătate a victimei și a membrilor familiei ei apti de muncă; angajarea sau neangajarea victimei la o muncă permanentă sau provizorie.

Prin urmare, circumstanța agravantă *„cu cauzarea de daune considerabile”* a infracțiunii prevăzută de lit. c) alin. (2) art. 190 Cod penal are un caracter estimativ. Ea nu este formalizată prin prevederi legale, așa cum este cazul *„proporții mari”* sau al *„proporțiilor deosebit de mari”*, ori al *„proporțiilor mici”*.

Astfel, reieșind din doctrina penală, dacă victima are o stare materială „satisfăcătoare”, atunci nu va funcționa circumstanța agravantă „săvârșirea infracțiunii cu cauzarea de daune în proporții considerabile”. Dacă însă starea materială a victimei este „nesatisfăcătoare”, atunci circumstanța agravantă menționată devine funcțională.

Prin urmare, instanța de recurs notează că sarcina de a prezenta în cadrul ședinței de judecată probe pertinente și admisibile, care ar confirma prejudiciul considerabil cauzat părții vătămate îi revine părții acuzării, în conformitate cu pct. (1) alin. (1) art. 53 Cod de procedură penală.

Reieșind din prevederile art. 93 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, declarațiile părții vătămate sunt un mijloc de probă de aceeași valoare ca și declarațiile bănuitului, învinuitului, inculpatului, a părților civile ori civilmente responsabile, martorului.

Din materialele cauzei, Colegiul lărgit reține că partea vătămată inițial s-a adresat cu o plângere Procurorului mun. Bălți la 17.04.2015 în care a solicitat „*atragera la răspundere a lui Țînea Radu, care prin înșelăciune și abuz de încredere a însușit de la ea bunurile sale, cauzându-i un prejudiciu material considerabil.*” După care, a depus o plângere cu același conținut și la IP Bălți la 30 aprilie 2015 (f.d.5, vol.I). Ulterior, partea vătămată, fiind interogată suplimentar în cadrul urmăririi penale, relatând faptele ce au avut loc a menționat că „*prejudiciul cauzat de către inculpat este unul considerabil*” (f.d.22-23, 102, vol.I).

Apoi, în cadrul ședinței de judecată a instanței de fond la 03 februarie 2016 (f.d.153, vol.I) la întrebarea procurorului, victima a răspuns că „*suma de 38501 lei pentru ea este una semnificativă*”. Însă, fiind audiată suplimentar în instanța de fond la solicitarea avocatului inculpatului, la 20 mai 2016 (f.d.184-185, vol.I) a declarat „*că la momentul depunerii plângerii la organele de drept prejudiciul material pentru ea era însemnat, dar la moment este neînsemnat. Nu poate indica ce venituri și ce situație financiară deținea atunci, inclusiv și la moment. Totodată, a menționat că prejudiciul i-a fost restituit și reparat*”.

Așadar, analizând declarațiile părții vătămate Xxx X. la diferite etape ale procesului penal, instanța de recurs deduce că, aceasta a susținut că prejudiciul cauzat este considerabil, până la data de 20.05.2016 - dată când victima a fost audiată suplimentar, unde a menționat că prejudiciul i-a fost restituit de inculpat și nu este însemnat.

Totodată, instanța de recurs constată că în cadrul cercetării judecătorești, acuzatorul de stat a prezentat suficiente probe care dovedesc

cauzarea părții vătămate a unei daune în proporții considerabile, și anume plângerile din 17 aprilie 2015 și 30 aprilie 2015 (f.d.5,8, vol.I), declarațiile părții vătămate depuse la faza de urmărire penală (f.d. 22-23, 26, 92, 102, vol.I) și cele date în cadrul ședinței instanței de fond, certificatul eliberat de SRL „Argintaur” privind costul bunurilor însușite, care corespunde sumei indicate de către partea vătămată, fiind destul de impunătoare pentru orice cetățean al R. Moldova.

Raportând cele menționate la cauza dată, Colegiul penal lărgit consideră justă concluzia instanței de apel, care a încadrat acțiunile inculpatului Ținea R. în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, fiind determinată valoarea prejudiciului cu calificativul „considerabil”.

Referitor la argumentul recurenților, și anume că inițial partea vătămată Xxx X. a menționat că prejudiciul creat pentru aceasta era considerabil, iar ulterior, a indicat că prejudiciul nu este considerabil, deoarece are un venit lunar bun, precum și că a vândut un apartament, mai mult ca atât bunurile i-au fost restituite de către inculpat, Colegiul penal reține că, Xxx X. nu a prezentat nici o dovadă, care ar confirma că la momentul când a transmis inculpatului bunurile materiale care ulterior au fost însușite de el (crucea și lanțul din aur), aceasta dispunea de o sursă stabilă de existență, mai mult ca atât, ultima nu a prezentat nici un act confirmativ, menționând doar că prejudiciul la acel moment pentru ea era însemnat, însă nu poate indica ce venituri și ce situație financiară detinea. Totodată, instanța conchide că Ținea R. într-adevăr a restituit bunurile materiale însușite de la partea vătămată, fapt confirmat prin recipisa părții vătămate și ordonanța de eliberare a corpurilor delictive (f.d. 100-101, vol.I), însă, este de menționat faptul că aceste bunuri materiale au fost restituite abia la data de 03.06.2015, adică după ce victima s-a adresat organelor de drept și s-a început urmărirea penală, or, valoarea prejudiciului urmează a fi apreciat la momentul comiterii infracțiunii și nu după restituirea pagubei.

La fel, nu schimbă situația nici faptul că partea vătămată nu are careva pretenții morale sau materiale față de Ținea R., de vreme ce acțiunile inculpatului corect au fost încadrate în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, infracțiune, care conform art. 16 alin. (3) Cod penal, face parte din categoria celor grave, iar prevederile art. 109 alin. (1) Cod penal, în astfel de circumstanțe, nu permit împăcarea părților. Astfel, în acest sens, corect a fost menționat de către instanța de apel doctrina penală, din care rezultă că, nu poate influența faptul când la judecarea cauzei o parte vătămată ori toate

părțile vătămate au declarat că se împacă cu inculpatul, deoarece infracțiunea săvârșită, de la bun început, nu se încadra în norma art. 109 alin.(1) CP, precum nici nu poate fi modificată nici calificarea acțiunilor în baza altei norme penale pe motivul că o parte vătămată s-a împăcat cu inculpatul în privința epizodului respectiv.

De asemenea, Colegiul penal consideră că instanța de apel a efectuat o temeinică individualizare a pedepsei aplicate inculpatului, atât sub aspectul categoriei cât și al cuantumului acesteia, fiind respectate criteriile generale prevăzute în art. 75 Cod penal, corect ajungând la concluzia că corectarea și reeducarea inculpatului poate avea loc doar cu aplicarea unei pedepse privative de libertate, întrucât infracțiunea comisă face parte din categoria celor grave.

Generalizând cele menționate mai sus, Colegiul penal constată că acțiunilor lui Ținea Radu i s-au dat o apreciere și încadrare juridică corectă, iar măsura de pedeapsă acestuia a fost stabilită cu respectarea prevederilor art. 61, 75, 85 alin.(1) Cod penal, ținându-se seama de gradul prejudiciabil al faptei comise, de persoana celui vinovat și de toate circumstanțele cauzei, care agravează ori atenuează răspunderea, fiindu-i numită o pedeapsă echitabilă la limita sancțiunii norme penale în baza căreia a fost declarat vinovat, astfel temeiuri de a interveni în hotărârea judecătorească în această parte la fel nu s-au stabilit.

Astfel, Colegiul conchide că la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prescrise la art.414-419 Cod de procedură penală și a pronunțat o hotărâre legală și întemeiată, iar temei legal pentru admiterea recursurilor ordinare declarate de partea vătămată și avocatul Spînu O. în numele inculpatului nu există și, potrivit legii, se impune respingerea lor ca inadmisibile, cu menținerea hotărârii atacate.

Cu privire la recursul ordinar declarat de avocatul Kușnir M.

și inculpatul Ținea R.

Colegiul penal menționează că recursul declarat de avocatul Kușnir M. în numele inculpatului Ținea R. și de inculpat, urmează a fi respins, din motiv că acesta este depus peste termen.

Totodată, instanța de recurs atestă că potrivit art. 421 Cod de procedură penală, coraportat la art. 401 Cod de procedură penală, persoanele menționate în dispoziția acestei norme procesuale sunt în drept să declare recurs ordinar.

Termenul de declarare a recursului ordinar împotriva hotărârilor instanței de apel, potrivit art. 422 Cod de procedură penală, este de 30 de zile

de la data pronunțării deciziei.

Conform materialelor cauzei, dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți a fost pronunțat la 19 octombrie 2016, în prezența participanților la proces: acuzatorului de stat, inculpatului Țînea R. și avocatului acestuia Spînu O., aceștia fiind anunțați că pronunțarea integrală a deciziei motivate va avea loc la 16 noiembrie 2016, ora 12⁰⁰, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată (f.d.213-216, vol.I).

Tot din procesul-verbal al ședinței instanței de apel, rezultă că decizia motivată a fost pronunțată la 16.11.2016, iar părților și anume procurorului și avocatului Spînu O. participanți la judecarea cauzei, prin recipisa din aceeași dată, le-a fost înmănată contra semnătură copia deciziei motivate (f.d.231, vol.I), însă, la data pronunțării deciziei integrale, cunoscând despre acest fapt, inculpatul Țînea R. a refuzat să fie escortat în ședința de judecată.

Totodată, instanța la 16 noiembrie 2016 a înmănat copia deciziei motivate reprezentantului Penitenciarului nr.11 Bălți, unde se deținea inculpatul, iar la 17.11.2016 a expediat copia acesteia pentru informare în adresa tuturor participanților la proces, inclusiv inculpatului Țînea R., respectându-se prevederile art. 338 alin. (4) Cod de procedură penală (f.d.233-234, vol.I).

Potrivit prevederilor art.231 alin. (3) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

Reieșind din sensul articolului dat, termenul de declarare a recursului (de 30 de zile) începe să curgă de la 17.11.2016 și expiră la 19.12.2016.

Conform datelor de înregistrare a secției grefă a Colegiului penal, inculpatul și avocatul Kușnir M., acționând în baza contractului încheiat la 20.03.2017, nr.d/7 și mandatului din 21.03.2017, au depus recurs asupra deciziei instanței de apel la 24 martie 2017, adică după expirarea termenului legal de 30 de zile prevăzut de art.422 Cod de procedură penală (f.d.19-22, vol.II).

Astfel, Colegiul penal ține să menționeze că în lege este cert stipulat momentul începerii curgerii termenului de declarare a recursului.

În conformitate cu prevederile art. 230 alin.(2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Prezența circumstanțelor nominalizate permit instanței de recurs să concluzioneze asupra respingerii recursului declarat de avocatul Kușnir M. în numele inculpatului Țînea R. și inculpat, ca fiind declarat peste termen.

9. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibile, recursurile ordinare declarate de partea vătămată Guțu Liubovi, avocații Spînu Oleg, Kușnir Mariana în numele inculpatului Țînea Radu și de inculpat, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 19 octombrie 2016, în cauza penală în privința lui *Țînea Radu Victor*, cu menținerea hotărârii atacate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 11 mai 2017.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Constantin Alerguș

Vladimir Timofti

Ghenadie Nicolaev

Nadejda Toma